

НАПРЯМ 2. СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФІЛЬНОЇ 12-РІЧНОЇ ШКОЛИ

Османова А. М.

*кандидат психологічних наук,
завідувач кафедри психології*

**Відкритий міжнародний університет розвитку людини
«Україна»
м. Київ, Україна**

Перехід до інформаційного суспільства, потужний технологічний розвиток, динамічність суспільно-культурних державних перетворень та нагальна необхідність формування у молоді сучасного обсягу знань та патріотичного світогляду, як і прагнення України до інтеграції у світовий освітній простір, зумовлює актуальність теоретичного аналізу профільної 12-річної школи. Він полягає в нагальності перегляду підходів до визначення мети і завдань шкільної освіти, формування її змісту, організації навчально-виховного процесу.

Як наголошується у Концепції загальної середньої освіти (12-річна школа), інтеграція нашої держави у світовий освітній простір диктує нагальну необхідність приведення вітчизняних освітніх стандартів, зокрема щодо тривалості здобуття загальної середньої освіти, у відповідність з нормами світової спільноти, тобто не менш як 12 років [3].

Проблема всебічного розгляду профільної 12-річної школи та, зокрема, питання її профільного професійного спрямування, знайшли відображення у наукових працях таких провідних вітчизняних психологів і педагогів, як В. Кремень, В. Олійник, С. Максименко, О. Савченко, В. Мартиненко, О. Пащенко.

В Національній доповіді про стан і перспективи розвитку освіти в Україні за редакцією академіка В. Кременя поточний стан професійної освіти в нашій державі з 2012 р. до тепер визначається як трансформаційний. Там наголошується, що

наразі з 2012 року знову інтенсифікуються процеси модернізації професійної освіти. Приймаються стратегічні документи з розвитку професійної освіти і навчання, розробляються нормативні акти щодо формування державного замовлення, забезпечення професійного розвитку громадян, у тому числі персоналу підприємств тощо [4, с. 92].

Старт реформи загальної середньої освіти в Україні передбачає профільність старшої школи (10-12 класів). Для реалізації цього завдання мають бути створені сприятливі умови для усвідомленого вибору випускником школи галузі майбутньої професійної діяльності та ознайомлення у межах навчально-виховного процесу із професійно-світоглядними основами з відповідної спеціальності.

Академік В. В. Олійник наголошує: «Лише той навчальний заклад є гарантом нової якісної професійної освіти і навчання, який може прогнозувати результати своєї діяльності та моделювати навчально-виховний процес на основі досягнень сучасної педагогічної думки, спрямований на успіх і постійне самовдосконалення» [5, с. 5].

Створення адекватних умов профільного навчання у старшій 12-річній школі, впровадження новітніх педагогічних методів вирішення нагальних завдань щодо цього, пошук як найвдалішого поєднання нових та традиційних підходів є складним психолого-педагогічним завданням. Воно передбачає розв'язання великого загалу педагогічних, психологічних, організаційних, навчально-методичних, адміністративних, фінансових, технічних й інших проблем.

З точки зору психологічних характеристик формування особистості, старша школа є останнім етапом одержання повної загальної середньої освіти, на якому завершується формування цілісної картини світу старшокласника, опанування різноманітних способів пізнавальної і комунікативної діяльності, уміннями одержувати інформацію з різних джерел і пристосовувати її до власних потреб, застосовувати набуті навички і знання.

Відтак старша 12-річна школа функціонує здебільшого як профільна, що створює покращені умови для диференційованого навчання, врахування індивідуальних особливостей розвитку старшокласників, котрі відрізняються передусім якісним складом своїх задатків та здібностей.

В ході реалізації освітньо-профільних завдань є доцільним застосування поглибленого вивчення окремих предметів, широке використання курсів за вибором (права, психології, економіки, екології, програмування, соціально-психологічних практичних тренінгів, кулінарії, автосправи тощо) та/або факультативів [1].

Таким чином незалежно від профілю навчання в освітньому процесі реалізується спільна, єдина для всіх шкіл частина навчального змісту, для чого, відповідно за встановленими Концепцією загальної середньої освіти, відводиться не менше 65 відсотків сумарного загальнорічного навантаження [3].

Зазначимо, що професійна освіта має бути спрямована не тільки на задоволення вимог роботодавця, але і на задоволення індивідуальних потреб та запитів особистості у здобутті сучасних і необхідних на ринку праці кваліфікацій. Програми профільного навчання повинні враховувати можливість подальшого професійного розвитку майбутніх фахівців, забезпечення підготовки конкурентоздатних кваліфікованих працівників [5].

Відповідно, профільне навчання має враховувати психологічно-соціальні характеристики старшокласника, фактично виступаючи початковим щаблем профорієнтаційного напрямку. Саме на цьому рівні старшокласник може визначити області подальшого професійного розвитку та початково зрозуміти, чи відповідають його здібності та задатки цим прагненням. Педагог допоможе зорієнтуватися у цій сфері, враховуючи індивідуальні особливості, здібності та темперамент учня.

Так, залежно від освітніх та особистісних потреб кожного старшокласника, його мотивів, пізнавальних можливостей, здібностей і нахилів в ідеалі вибудовується індивідуальна «освітня траєкторія» одержання повноцінної середньої освіти.

Звичайно, ми маємо враховувати вимушене безробіття, спричинене всесвітньою пандемією Covid-19, але у цій значній кількості безробітних є також частка людей, котрі не можуть знайти для себе професійного застосування через неактуальність або брак попиту на спеціалістів їх професій у даному регіоні.

Саме цьому явищу має запобігти професійне визначення старшокласника, для реалізації якого необхідне врахування профільними освітніми програмами громадського запиту на профілізацію старшої школи, забезпечення наступності між загальною і

професійною освітою, ефективна підготовка випускників школи до засвоєння програм вищої професійної освіти.

При цьому варто наголосити, що профільне вивчення низки предметів хоча і забезпечує належний рівень підготовки випускників школи до вступу у вищі навчальні заклади, але як правило, не призводить до опанування самої професії [3].

Отже, за вищевикладеним можна резюмувати, що профільне навчання у 12-річній школі ґрунтується на врахуванні індивідуальних особливостей, інтересів і потреб учнів та має забезпечити гармонійне розкриття особистості під час її подальшої професійної діяльності. Із цього стає очевидно, що профільна школа потенційно має найбільше можливостей для практичної реалізації принципу особистісно-орієнтованого навчання, реально уможлиблює вибір кожним учнем власної освітньої траєкторії в аспекті опанування предметними знаннями, вміннями, навичками і досвідом практичної діяльності, які максимально відповідають сфері обраної ним майбутньої професійної діяльності.

Реалізація зазначеного вимагає певних змін у цілях, змісті, організації навчально-виховного процесу, модернізації чи розроблення новітніх дидактичних засобів та педагогічних технологій, адже для того, щоб відповідати вимогам сьогодення, необхідно усвідомлювати сутність змін, на яких наполягає сучасність, і зорієнтувати суспільство та державу на свідоме, послідовне та динамічне їх сприйняття.

Література:

1. Аніскіна Н.О. «Організація профільного навчання в сучасній школі». Харків : Основа, 2003. С. 176.
2. Державна служба статистики України «Демографічна та соціальна статистика / Ринок праці / Зайнятість та безробіття» Електронний режим доступу: Дата звернення: 25.11.2020 Ресурс: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/rp.htm
3. Концепція загальної середньої освіти (12-річна школа) Електронний режим доступу: Дата звернення: 24.11.2020 Ресурс: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v_5-2290-01#Text
4. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні за ред. В. Кременя. Київ : Знання. 2016. С. 448. Електронний режим доступу: Дата звернення: 25.11.2020

Ресурс: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/nrk/Analitychni-materialy/7-natsionalna-dopovid-pro-stan-i-rozvitok-osviti-v-ukraini.pdf>

5. Олійник В. В. «Управління розвитком професійно-технічного навчального закладу» : навч.-метод. посіб. Київ : АртЕк, 2010. С. 176.

6. Пащенко О. В. «Професійне профільне навчання на базі закладів професійної освіти: доцільність, проблеми та перспективи». Післядипломна освіта в Україні.. 2017. № 1. С. 27-31. Електронний режим доступу: Дата звернення: 24.11.2020 Ресурс: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/pislya_dyplom_osvina/1_2017/%D0%9F%D0%90%D0%A9%D0%95%D0%9D%D0%9A%D0%9E.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ У СУЧАСНИХ ВИШАХ

Тамаркіна О. Л.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов*

**Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна**

Сьогодні інформаційні технології стали невід'ємною частиною сучасного світу, вони значною мірою визначають подальший економічний та суспільний розвиток людства. У цих умовах революційних змін вимагає й система навчання. Звідси можна сказати, що актуальність даного питання має місце у сучасному освітньому середовищі, адже нині якісне викладання дисциплін не може здійснюватися без використання засобів і можливостей, які надають комп'ютерні технології та Інтернет, а саме реалізація поставлених завдань є забезпеченням розвитку освіти на базі нових концепцій, впровадження сучасних інформаційних технологій у навчальний процес. Сучасні інформаційні технології дозволяють нейтралізувати низька динаміку традиційного навчання та часткову відсутність елементів інтерактивності та наочності. Тому, впровадження засобів інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес має здійснюватись виважено, та ретельно підготовленим і продуманим.

УДК 159.9+37.01«20»(063)
П 86

П 86 **Психологія і педагогіка в системі сучасного гуманітарного знання XXI століття: збірник тез міжнародної науково-практичної конференції: (м. Харків, Україна, 11–12 грудня 2020 р.) – Харків : Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2020. – 132 с.**

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

НАПР
МЕТ
КОМУ
ІЗ ЗА
Арте
«РОМ
ДОЦ
Піль
РОЗВ
З ОБ
Топу
СТВ
ДО
ВСЕ
Тяг
ВИ
НА
Чу
IN
IN
Ya
НА
П
СО
А
О
П
У
Т
В
М
Т
I
I

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ

КОМУНІКАТИВНІ ІГРИ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ РОЗВИТКУ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ Артеменко А. І.....	6
«РОМАШКА БЛУМА» НА УРОКАХ ІСТОРІЇ 5-6 КЛАСИ: ДОЦІЛЬНІСТЬ ТА ПРИЙОМИ ВИКОРИСТАННЯ Пільгуй Є. С.....	9
РОЗВИВАЛЬНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ РОБОТИ З ОБДАРОВАНИМИ УЧНЯМИ МОЛОДШИХ КЛАСІВ Топузова А. В.....	13
СТВОРЕННЯ МУЛЬТФІЛЬМІВ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ІННОВАЦІЙНА МЕТОДИКА ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКІВ Тягнирядно О. М.	19
ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ Чуба Д. А.	21
INDIVIDUALIZATION OF LEARNING PROCESS IN THE CONTEXT OF IDEAS OF MODERN EDUCATION Yamshinska N. V., Kutsenok N. M.	25

НАПРЯМ 2. СИСТЕМА ОСВІТИ В УКРАЇНІ, ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФІЛЬНОЇ 12-РІЧНОЇ ШКОЛИ Османова А. М.	29
ІНФОРМАЦІЙНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ У СУЧАСНИХ ВИШАХ Тамаркіна О. Л.....	33
ВПРОВАДЖЕННЯ КРОСФІТУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ Турчинов А. В., Чоботар І. О.....	37

НАПРЯМ 3. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

РОЛЬ НАЦІОНАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ВИХОВАННІ ТОЛЕРАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ Кас'яненко О. М., Мізун А. М.....	40
ЕКОЛОГО-РОЗВИВАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ	